بررسی کلام آیت‌الله

در متن پیش رو، مرحوم آیت‌الله بهجت به صراحت فتوا به کفایت رؤیت هلال با چشم مسلح داده‌اند[1]. در مسیر تبیین این مطلب، چند عنصر کلیدی وجود دارد که دقّت در آن‌ها زمینه دست‌یابی به نتیجه مطلوب را برای خواننده فراهم می‌سازد.

---

[1] إنّ موضوع الأحكام من الصيام و الإفطار و زكاة الفطرة إذا كان برؤية الهلال فتلك كسائر موضوعات الأحكام دائرة مدار الصدق في العرف **و لا فرق فيها بين ذات الآلة الخاصّة و غيرها**

این مطلب در نوشته‌های دیگر ایشان نیز منعکس شده است:

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی بهجت مدّظله العالی

با عرض سلام و تحیت

احتراماً تقاضا می گردد نظر مبارک خویش را نسبت به موارد ذیل مرقوم فرمایید:

۱)س:آیا رؤیت هلال و اثبات اوّل ماه الزاماً باید با چشم غیرمسلّح صورت بپذیرد یا این که رؤیت با چشم مسلح و استفاده از دوربین دوچشمی و تلسکوپ کافی است؟

ج: باسمه تعالی. اختلاف اسباب، تأثیری در صدق رؤیت ندارد مانند سایر موضوعات احکام که صدق عنوان موضوع، کافی است

۲) س: در صورتی که رؤیت با دوربین را هم قابل پذیرش می دانید آیا ملاک رؤیت با دوربین متعارفی(مانند دوربین ۵۰×۷) است که می تواند در اختیار همه مردم قرار بگیرد یا این که اگر هلال با دوربین های دوچشمی غیر متعارف فوق العاده قوی (مانند ۱۵۰×۴۰) هم رؤیت شد، هلال ثابت می شود؟

ج: معلوم شد از سابق

۳) س: وضعیت رؤیت هلال در برخی از ماه ها به تعبیری مختصصین«حالت بحران» است در این حالت اگر هلال با دوربین های دوچشمی قوی یا تلسکوپ، رؤیت نشد آیا می توان سخن مدّعیان رؤیت(شهادت شهود) را پذیرفت یا خیر؟

ج: علم به خطای شهود، مانع از قبول است نه ظنّ به آن

۴) س: در برخی از ماه ها متخصّصین رؤیت هلال، بالاتّفاق بر این عقیده هستند که هلال ماه اصلا قابل رؤیت نیست در عین حال عدّه ای به رؤیت هلال شهادت می دهند، نظر حضرتعالی در هنگام تعارض شهود با نظر متخصّصین چیست؟

ج: معلوم شد از سابق

۵) س: در صورت عدم اقامه شهود بر رؤیت هلال به دلیل ابری بودن آسمان یا عوامل دیگر، اگر متخصّصین رؤیت، نظر قطعی به قابل رؤیت بودن آن دادند حکم مسأله چگونه می شود؟

ج: در صورت عدالت و وثاقت و تعدّد، قبول است

۶) س: اگر در چند رصدخانه در مناطق مختلف ایران، هلال ماه را با تلسکوپ ببینند و در این رصدخانه ها دوربین های فیلم برداری ِتلویزیونی، پشت تلسکوپ قرار گیرند و به طور مستقیم(پخش زنده) تصویر هلال را از طریق تلویزیون به مردم نشان بدهند به گونه ای که مردم اطمینان پیدا کنند تصاویر پخش شده واقعی است و ساختگی نیست،حکم اثبات اول ماه را در این صورت بیان فرمایید.

ج: اطمینان مثل یقین است در حکم

۷) س: رؤیت پذیری هلال در آفاق با تغییر در طول و عرض جغرافیایی تغییر پیدا می کند و این خود دو حالت دارد:

الف)گاهی هلال در شهری همچون مدینه منوره که نسبت در تهران در عرض جنوبی تری واقع شده دیده می شود اما در تهران دیده نمی شود . در این گونه مواراد آیا ماه جدید، برای ساکنان تهران آغاز می شود یا خیر؟ هم چنین صورت عکس آن چگونه خواهد بود؟

ج: باسمه تعالی. عبرت به طول بلد است و به شرقی بودن ان، پس اگر در غروب یکشنبه دیده شد در شرق تا آن جا که غروب یکشنبه دیده می شود در غرب حجیت دارد با اطمینان

ب) برخی اوقات هلال در شهری مانند مشهد مقدس که نسبت به شهر دمشق در طول جغرافیایی شرقی تری می باشد دیده می شود ولی در دمشق دیده نمی شود، در چنین صورتی آیا اول ماه برای اهل دمشق ثابت می گردد یا خیر؟ هم چنین حکم مسئله در فرض عکس آن چگونه است؟

ج:[پاسخ] گذشت و در تکمیل: رؤیت در غرب برای شرقی حجیت ندارد مگر تا حدود علم به مساوات با محل رؤیت از غرب

ت) گاهی اوقات به دلیل وسعت جغرافیایی بعض از کشورهای جهان احتمال دیده شدن هلال در برخی از مناطق این گونه کشورها وجود دارد اما در سایر نقاط آن، هلال قابل رؤیت نیست . حکم آغاز ماه در کشورهای این چنینی چگونه است؟

ج: معلوم می شود از سابق. والله العالم بحقائق احکامه.

بازبینی #2
ایجاد شده 12 ژوئن 2025 07:18:26 توسط ... .
به روزرسانی شده 12 ژوئن 2025 07:44:47 توسط ... .